

KONSERNIOHJE

Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä

Yhtymähallitus 13.10.2022
Yhtymävaltuusto 27.10.2022

Sisälllys

1.	Konserniohje, sen tarkoitus ja tavoite	1
2.	Soveltamisala	1
3.	Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	2
4.	Konserniohjeen sitovuus	2
5.	Koulutusyhtymän toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallan jako	2
6.	Konsernin toiminnan ja talouden suunnittelu ja ohjaus	3
7.	Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen	3
8.	Kuntayhtymän luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen	4
9.	Velvollisuus hankkia kuntayhtymän kanta asiaan ennen päätöksentekoa	4
10.	Konsernin sisäiset palvelut	5
11.	Kuntayhtymän tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen	6
12.	Kuntayhtymän tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa	6
13.	Tiedottaminen	6
14.	Kuntayhtymäkonsernin tarkastus ja valvonta	7

Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän konserniohje

1. *Konserniohje, sen tarkoitus ja tavoite*

Kuntalain (410/2015) 6 § mukaan kuntayhtymä tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin.

Konserniyhteisöt harjoittavat kuntayhtymän toiminnan kannalta strategisesti tärkeää toimintaa, kuntayhtymälle muutoin kuuluvaa palvelutoimintaa tai tukevat sitä. Lisäksi yhteisöt voivat hallita kuntayhtymän kannalta merkittävää omaisuutta tai niillä on strateginen merkitys kuntayhtymän kehittämiseksi. Yhtiömuotoinen toiminta voi olla myös tapa järjestää kuntien välistä yhteistoimintaa.

Konserniohjeella luodaan puitteet konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle koulutusyhtymän tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa koulutusyhtymän johtamisen edellytyksiä siten, että koulutusyhtymää ja koulutusyhtymän muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja konsernin kokonaisuuteen huomioon ottaen.

Konserniohjeessa annetaan kuntalain 47 §:n mukaisesti tarpeelliset määräykset ainakin:

- Konsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta
- Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä
- Tiedottamisesta ja kuntayhtymän luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta
- Velvollisuudesta hankkia kuntayhtymän kanta asiaan ennen päätöksentekoa
- Konsernin sisäisistä palveluista
- Kuntayhtymän tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä
- Kuntayhtymän tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta

2. *Soveltamisala*

Tämä konserniohje koskee Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymää ja sen tytäryhteisöjä.

Tytäryhteisöinä Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän konserniin kuuluvat:

- Osovakoulutus Oy, koulutusyhtymän omistus 100% osakekannasta
- Kiinteistö Oy Kokkolan Kampus, koulutusyhtymän omistus 75 % osakekannasta

Osakkuusyhteisöillä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaa omistusyhteisöyritystä ja osakkuusyhtymää. Koulutusyhtymässä ja sen osakkuusyhteisöissä koulutusyhtymän edustajien tulee pyrkiä siihen, että koulutusyhtymän konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän osakkuusyhteisöjä osakeomistuksen kautta ovat:

- Kiinteistö Oy Kokkolan Innogate
- Kannuksen tutkimustila Luova Oy
- Kiinteistö Oy Kannuksen Lemmikki

Lisäksi Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä on osakkaana tai jäsenenä seuraavissa koulutusyhtymän toiminta-alueisiin liittyvissä yhtiöissä ja yhteisöissä:

- Centria-ammattikorkeakoulu Oy
- Osuuskunta Keskikaista
- Asunto-osakeyhtiö Kokkolinna
- Kokkotyösäätiö

3. *Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen*

Konserniohjeen hyväksyy hallintosäännön mukaan yhtymävaltuusto.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kuntayhtymän tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan. Konserniohjeet tulee viedä myös osakkuusyhteisöjen hallintoelimen käsittelyyn siten, että hallintoelin merkitsee konserniohjeet vähintään tiedoksi.

Konserniohjeen tulee kuulua johtavien viranhaltijoiden sekä luottamushenkilöiden perehdytykseen.

4. *Konserniohjeen sitovuus*

Koulutusyhtymässä hyväksytyt konserniohjeet noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta koulutusyhtymä ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti kuntayhtymän johtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

5. *Koulutusyhtymän toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallan jako*

Koulutusyhtymän konsernijohtoon kuuluvat **yhtymähallitus, koulutusyhtymän johtaja ja rehtori, talous- ja hallintojohtaja**. Konserniohjauksen tehtävät sekä toimielinten ja viranhaltijoiden toimivalta on määritelty koulutusyhtymän hallintosäännössä.

Yhtymävaltuusto päättää koulutusyhtymän ja konsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista, hyväksyy konsernitalinpäätöksen, konserniohjeen sekä päättää koulutusyhtymän ja konsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Yhtymähallitus ohjaa konsernia antamalla tarpeen mukaan konsernitason toimintaohjeita ja periaatteita sekä konserniohjetta yksityiskohtaisempia ohjeita. Yhtymähallitus antaa tarvittaessa ohjeet koulutusyhtymää edustaville henkilöille kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin. Yhtymähallitus ohjeistaa yhtiökokousedustajia tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten valinnassa, hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä. Yhtymähallitus nimeää koulutusyhtymän edustajat niiden yhteisöjen kokouksiin, joissa koulutusyhtymällä on puhevalta ja antaa heille tarvittavat toimintaohjeet. Yhtymähallitus antaa vuosittain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä osana talousarviosuunnittelua ja tilinpäätösraportointia.

Yhtymäjohtaja yhdessä **rehtorin** talous- ja hallintojohtajan kanssa yhtymähallituksen alaisena vastaa omistajaohjauksen toteutumisesta konsernin ja muiden yhtiöiden osalta.

Tarkastuslautakunta arvioi yhtymävaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten konsernia koskevien tavoitteiden asettelua ja toteutumista.

6. Konsernin toiminnan ja talouden suunnittelu ja ohjaus

Yhtymävaltuusto voi asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu yhtymästrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntayhtymän kokonaisedun mukaista. Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kuntayhtymän talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon koko konsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kuntayhtymään sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi kuntayhtymään tulee toimittaa tietoja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista.

7. Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen

Kuntayhtymän tytäryhteisön on annettava kuntayhtymän hallitukselle konsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaan varten kuntayhtymälle vuosittain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin

liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava viipymättä konsernijohtolle.

Konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikauden tulee olla kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Konserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitoa.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kuntayhtymälle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Konsernijohto antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi. tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

Konserniyhteisöön kuuluvien tytäryhteisöjen tulee noudattaa yhtymävaltuuston vahvistamien riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan perusteita.

8. Kuntayhtymän luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Kuntayhtymän luottamushenkilöllä on oikeus saada kuntayhtymän viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti kuntayhtymän johtajalle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

9. Tytäryhteisön velvollisuus hankkia kuntayhtymän kanta asiaan ennen päätöksentekoa

Tytäryhteisön hallituksen on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kirjallinen kuntayhtymän kanta, mikäli käsiteltävä asia vaikuttaa merkittävästi kuntayhtymän tai tytäryhteisön toimintaan tai vastuisiin tai sillä on muutoin merkittävää periaatteellista merkitystä.

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä hallituksen kokouksessa, jossa ennakkokäsityksen alaisesta asiasta tehdään päätös.

Mikäli ennakkokäsitysmenettelyn piiriin kuuluvasta asiasta päättäminen kuuluu yhtiökokoukselle, konsernijohton määrittämä taho huolehtii siitä, että tarvittaessa pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kuntayhtymää yhtiökokouksessa, sisällytetään kuntayhtymän kannanotto ennakkokäsitysmenettelyn alaiseen asiaan.

Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokäsitystä edellyttävästä asiasta on aina yhteisön omalla päätöksentekoelemillä, vaikka kuntayhtymän ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

10. *Konsernin sisäiset palvelut*

Konsernin sisäiset hankinnat

Konserniin kuuluvien yhteisöjen tulee selvittää tukipalveluja (esimerkiksi hallinto-, taloushallinto-, tietohallinto-, materiaali-, ateria-, tilapalveluja) hankkiessaan konsernin muiden yhteisöjen tarjoamat palvelut ja niiden kilpailukykyisyys muihin käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin nähden.

Hankintalain mukaan kuntien lisäksi myös kuntien ja kuntayhtymien määräysvallassa olevien yhteisöjen tulee kilpailuttaa hankintansa. Myös konsernin sisäisiä hankintoja suunniteltaessa hankintasäännösten reunaehdot ja rajoitukset tulee ottaa huomioon.

Kuntayhtymän toiminta markkinoilla

Kuntalain 126 §:n mukaan kuntayhtymän hoitaessa 7 §:ssä tarkoitettua tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla sen on annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskuntayhtymän, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi (yhtiöittämisvelvollisuus).

Kuntalain 127 §:ssä säädetään eräistä poikkeuksista yhtiöittämisvelvollisuuteen silloin, kun kuntayhtymän katsotaan toimivan kilpailutilanteessa markkinoilla. Poikkeukset yhtiöittämisvelvollisuudesta koskevat tehtäviä, joissa kuntayhtymän voidaan katsoa toimivan kilpailutilanteessa markkinoilla, mutta sillä ei ole yhtiöittämisvelvollisuutta toiminnan luonteesta johtuen. Poikkeuksilla mahdollistetaan kuntayhtymän toiminnan kokonaistaloudellinen tehostaminen tai poikkeukseen on muu erityisen painava syy. Kilpailuneutraliteetin varmistamiseksi kuntayhtymän palvelut on tällöin hinnoiteltava kuntalain 128 §:n tarkoittamalla tavalla markkinaperusteisesti.

Markkinaperusteisella hinnoittelulla tarkoitetaan sitä hintatasoa, jonka suuruiseksi vastaava yksityinen toimija hinnoittelisi palvelut. Kuntayhtymän markkinoilla kilpailutilanteessa tarjoamien palveluiden tuottojen on katettava toiminnalle kohdistettavissa olevat kustannukset ja kohtuullinen tuottovaatimus toimintaan sitoutuneelle pääomalle. Hinnoittelussa on otettava huomioon toiminnasta saatavat tulot, tuotannon muuttuvat kustannukset, tuotantoon kohdistettavissa oleva osuus kiinteistä kustannuksista, investointeihin liittyvät poistot ja rahoituskulut sekä kohtuullinen tuotto toimintaan sitoutuneelle pääomalle.

Kuntayhtymän toiminta ei saa vääristää kilpailua silloin kun se kuntalain 127 §:ssä tarkemmin määriteltyjen poikkeuksien perusteella tuottaa palveluita kilpailutilanteessa markkinoilla omana toimintanaan. Kuntayhtymän tulee etukäteen varmistautua mm siitä, että sen tuottamat tukipalvelut omalle tytäryhteisölleen ovat hinnoiteltu kuntalain tarkoittamalla tavalla markkinaperusteisesti. Samoin on meneteltävä, jos kuntayhtymä vuokraa toimitiloja konserniin kuuluville tytäryhteisöille.

Rahoitus, sijoittamien ja takauksen antaminen

Konserniyhteisöjä koskee neuvotteluvelvoite konsernijohton kanssa silloin kun se päättää merkittävästä rahoitus- tai sijoitustoimesta tai takauksen antamisesta.

Kuntayhtymän myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kuntayhtymän kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kuntayhtymä ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kuntayhtymä voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu konserniin. Lisäksi takauksia ja lainoja myönnettäessä tulee ottaa huomioon valtiontukisäännökset ja kilpailuneutraliteettia koskeva sääntely.

11. Kuntayhtymän tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Hallituksen jäsen ehdokkaiden valinta tytäryhteisöjen päätöksentekokoelimiin on merkittävin omistajaohjauksen yksittäinen toimenpide.

Yhtymähallitus päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallituksiin. Kuntalain velvoittavien säännösten mukaan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanon tulee mahdollistaa tytäryhteisön tehtävien tehokas hoitaminen. Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallitukseen nimetään konsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on konsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

12. Kuntayhtymän tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Kuntayhtymän tytäryhteisöjen tulee noudattaa hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteita siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kuntayhtymän omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti konsernin kokonaisuutena turvaten.

13. Tiedottaminen

Kuntayhtymän jäsenkuntien asukkaille tulee sopivin tavoin tiedottaa tytäryhteisön toiminnasta silloin kun tytäryhteisö hoitaa kunnallista tehtävää.

Tytäryhteisöä koskevasta tiedotuksesta vastaavat yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kuntayhtymäkonsernin edustajina kuntayhtymän hallitus ja kuntayhtymän johtaja.

Yhteisön on informoitava kuntayhtymää ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita.

Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kuntayhtymän yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

14. Kuntayhtymäkonsernin tarkastus ja valvonta

Kuntayhtymäkonsernissa tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan kuntayhtymän tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

Tilintarkastajalla on oikeus tarkastaa yhteisön toimintaa ja tavoitteiden toteutumista haluamassaan laajuudessa. Yhteisö antaa tarpeelliset tiedot ja avustaa niiden saamisissa.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja konsernin tuloksellisuuden arviointia varten.

Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

Konserniyhteisön tulee järjestää itselleen toiminnan laajuuden edellyttämä sisäinen valvonta.